

СУТНІСТЬ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Герченко А. С., студент

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Необхідність здійснення фінансової діагностики в сучасних умовах не тільки не знизилася, але навпаки - значно зросла, адже тепер від того, в якому фінансовому стані знаходиться підприємство, залежить його звичайне виживання в умовах кризи. Саме тому діагностиці фінансового стану підприємства приділяється багато уваги як з боку його акціонерів, які зацікавлені в підвищенні ефективності діяльності підприємства, так і з боку інвесторів, які планують вкласти в нього свої грошові кошти. Діагностику слід розглядати як центральний елемент механізму забезпечення фінансового управління підприємства. В діагностиці фінансового стану першорядна увага приділяється ефективності використання технічних, матеріальних і фінансових ресурсів, підвищенню продуктивності праці, прискоренню оборотності оборотних коштів, рентабельності виробництва. Тому діагностику фінансового стану можна віднести до найважливішого засобу контролю виробничо-господарської діяльності підприємств і організацій.

Вирішенням питання здійснення діагностики фінансового стану підприємства займається багато вітчизняних та закордонних науковців та практичних працівників: Панфілова Т.С., Жук Е.М., Рета М. В., Шимко Н. І., Котенок Г.М., Муравйов А.І., Бень Т.Г., Копчак Ю.С., Сметанюк О.А., Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. та інші. Завдяки тому, що актуальність фінансового аналізу лише зростає, сьогодні в світі існує дуже багато всіляких методичних підходів щодо його проведення, при цьому розвиток останніх не припиняється ні на хвилину, а якщо подивитися на ситуацію в цілому, то відбувається постійне їх удосконалення, що позитивно впливає на підсумковий результат даної аналітики. Але не дивлячись на це єдності думок щодо визначення поняття «діагностика фінансового стану» підприємства не існує. Не знаючи сутності процесу неможливо його успішно здійснювати. Тому насамперед необхідно визначитися із сутністю цього поняття. На погляд автора для цього необхідно здійснити дослідження за чотирьма етапами: по-перше, визначитися з сутністю поняття «діагностика»; по-друге, визначитися з сутністю поняття

«фінансовий стан підприємства»; по-третє, визначитися з існуючими підходами до визначення поняття «діагностика фінансового стану підприємства» та на підставі одержаних результатів визначити сутність поняття «діагностика фінансового стану підприємства» в сучасних умовах господарювання підприємства.

Тепер розглянемо, що таке діагностика та фінансовий стан окремо. Діагностику слід розглядати як центральний елемент механізму забезпечення фінансового управління підприємства. Раєвнєва О.В. і Степуріна С.О. вказують, що термін «діагностика» означає розпізнавання стану об'єкта, в тому числі й економічного, що відповідає традиційній термінології економічного аналізу. Незважаючи на істотну багатоваріантність змісту терміну «діагностика», більшість авторів трактують її як розпізнавання стану об'єкта, що досліджується, як у ретроспективному, так і перспективному періодах [1]. Найденко О.Є. [2] визначає, що діагностика – це комплекс заходів по оцінці стратегічного потенціалу підприємства. Результатом діагностики має бути діагноз – визначення та описання поточного і перспективного стану підприємства, його основних проблем та шляхів їх вирішення. Також автор зазначає, що центральним питанням у діагностиці є становлення симптомів ускладнень чи можливостей, а виявлення симптомів допомагає визначити основні проблеми. Отже, можна узагальнити трактування діагностики різних авторів наступним чином: діагностика – це здатність розпізнавати стан та встановлювати діагноз обраного об'єкта по певним параметрам у будь-якому часі (минулий, теперішній, майбутній) [3].

Фінансовий стан – це найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, вона визначає потенціал у діловому співробітництві, оцінює, у якій мірі гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів у фінансовому та виробничому відношенні. Уміння здійснювати ефективне управління фінансовим станом підприємства, у тому числі й у плані перспектив його розвитку, залежить не лише від мети його проведення, а й від доцільності використання того чи іншого методу оцінки фінансового стану підприємства, його адаптації до сучасних значень і цілей розвитку, а також вимог, висунутих з боку зовнішніх суб'єктів господарювання, інвестиційного і податкового середовища [4]. На противагу вище викладеному, Карпенко Г.В. [5] дає визначення фінансового стану підприємства з точки зору періоду часу за який

характеризується діяльність підприємства, що визначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність ефективно здійснювати її в майбутньому. А так, Філімоненков О.С., Дема Д.І. [6], досить стисло характеризують фінансовий стан підприємства, як «здатність підприємства своєчасно погашати свої боргові зобов'язання». Згідно їхніх думок фінансовий стан може бути добрим чи поганим.

На сьогодні в науковій літературі можна зустріти різні підходи до визначення поняття «діагностика фінансового стану»: як спосіб, як оцінка фінансового стану, як ідентифікація стану, як визначення стану об'єкту, як здатність розпізнавати, як встановлення діагнозу та багато інших. Таким чином, можна сказати, що досі не вироблена єдина концепція діагностики фінансового стану підприємства, не визначено її зміст і функції. Так Котенок Г.М. вважає, що діагностика фінансового стану це здатність розпізнавати стан підприємства шляхом використання певних параметрів з метою виявлення, встановлення порушень з можливістю прогнозування показників фінансового стану підприємства на будь-якому відрізку часу або в динаміці [1]. Автор акцентує увагу лише на аналізі і контролі відхилень від нормального перебігу діяльності підприємства, але це не урахує повністю потенційні можливості діагностики, як сучасного управлінського інструменту. Панфілова Т.С. та Жук Е.М. розглядають діагностику фінансового стану підприємства як процес оцінки стану об'єкта, його ліквідності та платоспроможності за допомогою методики експрес-аналізу і поглибленого аналізу, що дасть змогу виявити проблеми фінансового стану підприємства, причини їх виникнення та визначити методи покращення ситуації [2]. Бень Т.Г. під діагностикою фінансового стану вважають оцінку фінансового стану підприємства за допомогою поглибленого та експрес-аналізу, які виявляють проблемні зони підприємства і причини їх виникнення [7]. Сметанюк О.А. [8] під діагностикою фінансового стану підприємства розуміє «ідентифікацію стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінантних факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення». Автор приводить досить повне та змістовне визначення даного

поняття. В роботі [9] під діагностикою фінансового стану розуміють визначення стану об'єкту, предмету явища або процесу управління через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, пошук в них слабких ланок та "вузьких місць".

Підводячи підсумок з запропонованих мною визначень можна зрозуміти, що діагностика фінансового стану – це процес оцінки стану об'єкту, що дає змогу виявити проблеми його функціонування, причини їх виникнення та визначити тенденції фінансово-економічного розвитку підприємства. Застосування підприємствами діагностичних процедур дозволить оцінювати не лише наслідки прийняття поточних і стратегічних рішень, але й визначати можливі перспективи його розвитку. Вчасно й правильно проведена діагностика фінансового стану дозволить підприємству запобігти кризового стану та зможе попередити банкрутство.

Література.

1. Раєвнєва О.В. Моделювання фінансової діагностики стану підприємства / О.В. Раєвнєва, С.О. Степуріна // Економіка і регіон. – 2005. – № 3 (6). – С. 74-80.
2. Найденко О.Є. Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства / О.Є. Найденко // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2005. – № 2 (84). – С. 162-170.
3. Котенок Г.М. Діагностика фінансового стану підприємства / Г.М. Котенок // Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. – 2009. - № 85. – С. 239-247.
4. Панфілова Т.С. Діагностика фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / Т.С. Панфілова, Е.М. Жук. - Режим доступу: <http://ea.dgtu.donetsk.ua:8080/bitstream>
5. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г.В. Карпенко // Економіка та держава. – 2008. - № 12. – С. 61-62.
6. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: підруч. / О.С. Філімоненков, Д.І. Дема. – К.: Алерта, 2009. – 496 с.
7. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств / Т.Г. Бень, С.Б. Довбня // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 53-61.
8. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління : Автореф. дис.... канд. екон. наук / 08.06.01. – Хмельницький: Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. – 20 с.
9. Антикризисное управление: [учеб.] / [Э. М. Коротков, А. А. Беляев, Д.В.Валовой и др.]. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 431 с.